



Climate Action
Himalaya

LÆRERVEJLEDNING



Climate Action Himalaya - lærervejledning

Materialet består af sitet climateaction.today og denne lærervejledning. Materialet er målrettet 7.-9. klasse.

Materialet er gratis og kan tilgås samlet her: [Climate Action Himalaya – Røde Kors \(rodekors.dk\)](https://rodekors.dk)

Redaktionen er afsluttet marts 2024.

Redaktion: Morten Schwarz Lausten (ansv.), Sine Heiberg, Katrine Broch Hansen, Thomas Aue Sobol, Anne Marie Thirup Christiansen (forfatter og pæd. konsulent) og Lene Vendelbo/vendelbokommunikation.dk (medforfatter og redaktør).

Grafisk design: Helle Bjerre Østergaard, Røde Kors.

Materialet er støttet af CISU, Civilsamfund i Udvikling, og er udviklet i partnerskab mellem Red Barnet, Røde Kors og Planet2030.

Indhold

OVERBLIK	3
FORMÅL MED FORLØBET OG LÆRERVEJLEDNING	3
TRIN, FAG OG OVERORDNEDE LÆRINGSMÅL	6
TIDSFORBRUG OG OPBYGNING	6
INTRODUKTION – KLIMAKRISE OG NEPAL	8
LÆRINGSOPLEVELSEN: CLIMATE ACTION HIMALAYA	10
PROJEKTARBEJDE – RESEARCH OG KILDEKRITIK	12
PRODUKT – DEN STORE KREA-TIME	14
ARBEJDSARK 1: Research	16
ARBEJDSARK 2: Climate action Himalaya	17
ARBEJDSARK 3: Svarark til Climate Action Himalaya	20
ARBEJDSARK 4: Hvad vælger du?	22
ARBEJDSARK 5: Arbejd med en problemstilling	23
ARBEJDSARK 6: Kreative benspænd	24

OVERBLIK

Lektioner

- Introduktion – klimakrise og Nepal
- Læringsoplevelsen: Climate Action Himalaya
- Projektarbejde – research og kildekritik
- Produkt – den store krea-time

Arbejdsark

- Arbejdsark 1: Research
- Arbejdsark 2: 'Climate Action Himalaya'
- Arbejdsark 3: Svarark til 'Climate Action Himalaya'
- Arbejdsark 4: Hvad vælger du?
- Arbejdsark 5: Arbejd med en problemstilling
- Arbejdsark 6: Kreative benspænd

FORMÅL MED FORLØBET OG LÆRERVEJLEDNING

Climate Action Himalaya er et undervisningsforløb bygget op om en interaktiv, multimodal læringsoplevelse, som har til formål at engagere udskolingselever i de udfordringer, klimakrisen skaber specifikt i Nepal og Himalaya.

Lærervejledningen understøtter både læringsoplevelsen og giver forslag til, hvordan din klasse kan arbejde videre med problemstillinger, som dels bygger oven på viden fra den multimodale oplevelse, dels træner kompetencer til projektopgaven og prøven i kulturfagene.

OM RED BARNET, RØDE KORS OG PLANET2030

Forløbet er udviklet i et samarbejde mellem Red Barnet, Røde Kors og Planet2030.

Red Barnet er verdens førende uafhængige organisation for børn. Vi arbejder i Danmark og flere end 120 andre lande. Vi redder børns liv, beskytter og styrker dem, og vi kæmper for deres rettigheder. Red Barnet arbejder i lande, hvor katastrofer, krige, sult og klimakrisen truer børns liv. Vi rykker ud med mad, vand og medicin, når en katastrofe eller konflikt rammer. Vi opretter sundhedsklinikker og børnevenlige områder og sikrer, at børn kommer hurtigt i skole igen. Vi underviser børn i, hvordan de kan

forebygge og mindske en katastrofes omfang. Og vi arbejder for, at børn opbygger modstandskraft, så de kan navigere under svære vilkår. Red Barnet arbejder globalt og lokalt med lokale NGO'er, og al programarbejde tager udgangspunkt i børns rettigheder med fokus på at skabe positive forandringer for og med børn.

Red Barnet Skole har årelang erfaring med at udvikle og udbrede undervisningsmaterialer og forløb til grundskolen samt kompetenceudvikling af bl.a. lærere og pædagoger. Tilgangen er rettighedsbaseret med fokus på at skabe nysgerrighed, viden, engagement og handlemuligheder for børn inden for emner, som har betydning for deres liv, hverdag og fremtid. Det glæder derfor Red Barnet at kunne bidrage til produktionen og udbredelse af et engagerende, interaktivt og multimedialt undervisningsforløb, som skal engagere unge i Danmark i, hvilken betydning klimakrisen har konkret i Himalaya, og hvilke konsekvenser det har for børn og unges rettigheder generelt. Samtidig sikrer undervisningsforløbet, at unge i Danmark får handlekompetencer og viden til at påvirke udviklingen i verden, hvilket skal understøtte deres ret til medbestemmelse og indflydelse. Mød Red Barnet Skole Dagtilbud på **skole.redbarnet.dk**.

Røde Kors er verdens største humanitære hjælpeorganisation med afdelinger i 192 lande. Vi har en særlig, lovfæstet rolle, når krigen raser, og de svageste skal beskyttes. Alle kender billedet på tv-skærmen af mennesker i Røde Kors-uniformer, der over hele kloden hjælper ofre for katastrofer.

Og fordi vi har ca. 17 millioner frivillige fordelt i alle verdens lande, er Røde Kors næsten altid blandt de første, der når frem med hjælpen. Katastrofer, herunder naturkatastrofer, er centralt i vores arbejde. Det samme gælder krig, hvor Røde Kors som håndhæver af Geneve-konventionerne har et helt særligt mandat, der giver os adgang til slagmarken og fængslerne. Endelig er Røde Kors i dag også sammen med FN en af de helt store aktører, når det handler om langsigtet udvikling i de fattigste lande i verden. Røde Kors er til stede i verdens brændpunkter.

Jordskælv, tørke, borgerkrig, orkaner og epidemier.

Røde Kors Skoletjeneste er en del af Røde Kors' kommunikationsafdeling. Vi har siden 2000 hvert år udgivet undervisningsforløb om humanitære emner til både grundskole og ungdomsuddannelser. Undervisningsforløbene matcher faglige mål i skolen og udvikles altid i samarbejde med professionelle didaktikere, lærere, elever og pædagogiske konsulenter. Forløbene skiller sig ud med skarpe, autentiske fortællinger fra andre unge og nødhjælpsarbejdere, brug af oplevelser som fx spil, tegneserier, film og høj grad af brugerinddragelse for at motivere og engagere eleverne i de ofte svære emner som Røde Kors beskæftiger sig med fx: ensomhed, krig, flygtninge eller naturkatastrofer.

For at skabe de stærkeste undervisningstilbud og for at nå flere, søger vi ofte partnerskaber med kreative erhverv som fx filmbranchen, teatre og andre kunstneriske erhverv. Røde Kors Skoletjeneste havde i 2023 kontakt med 300.000 elever, der anvendte nye og tidligere undervisningstilbud, hørte foredrag om Røde Kors på skoler, besøgte Røde Kors Oplevelsen i København og Aarhus, og gennem en masse henvendelser til Røde Kors på telefon og mail. Mød Røde Kors Skoletjeneste på: **røde-kors.dk/skole**

Planet2030 er et produktionsselskab specialiseret i at skabe digitale fortællinger i grænsefeltet mellem dokumentar, teknologi og rollespil. Ambitionen er at engagere publikum, lede dem ind i ukendte verdener og nedbryde skellet mellem fortæller, betragter og den omgivende verden. Produktionerne er især målrettet undervisning i grundskolen og har fokus på børns rettigheder og FN's Verdensmål. Læs mere:

- redbarnet.dk/om-red-barnet
- rodekors.dk/om-os
- planet2030.com

TRIN, FAG OG OVERORDNEDE LÆRINGSMÅL

Materialet retter sig mod undervisningen på udskolingen (7.-9. klassetrin) og opfylder grundlæggende krav i følgende fag, hvorfor der opfordres til, at materialet bruges i et **tværfagligt** forløb i geografi, biologi, samfundsfag, dansk og sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab.

Når eleverne er færdige med forløbet, kan de:

- forklare, hvordan klimakrisen påvirker fattiges leveforhold i Nepal.
- forklare sammenhænge mellem klimakrisen, lokale vejr-fænomener og levevilkår.
- redegøre for mulige løsningsforslag til, hvordan mennesker i lande som Nepal kan beskytte sig mod konsekvenserne af klimakrisen.
- diskutere, hvorfor klimakrisen rammer de fattigste – både mennesker og lande – hårdest.

TIDSFORBRUG OG OPBYGNING

Selve arbejdet med læringsforløbet 'Climate Action Himalaya' tager to lektioner inklusive introduktionsdel, men der er mulighed for at udvide forløbet op til seks lektioner. De sidste fire lektioner tager udgangspunkt i den viden, som eleverne har tilegnet sig i forløbet og bygger oven på med problemstillinger, som træner eleverne ift. prøven i kulturfagene og projektopgaven.

INTRO, FORBEREDELSE OG MULTIMODALITET

Læringsforløbet er optimeret til brug på mobil. Derfor skal eleverne alle have en mobil med og evt. høretelefoner, hvis det er en støjfølsom klasse. Hvis eleverne bruger computer, vil de ikke kunne tilgå AR-delen.

Selve forløbet er bygget op om en fortælling, hvor eleven er klimaforsker med en mission. Oplevelsen er altså filmet som POV-optagelser. Det vil sige, at alt er filmet fra elevens synsvinkel.

Historien begynder i Nepals hovedstad Kathmandu, hvor forskeren bor og arbejder. Herefter begynder trekkingrejsen op til en smeltesø i bjergene. Gennem videoer, grafik, 360 graders-billeder, 3D og AR (augmented reality) bliver eleverne præsenteret for en række lokale udfordringer forårsaget af klimakrisen.

Det er en god idé at prøve mobilforløbet af inden undervisningen. Vær opmærksom på, at når der er et 360-graders billede, så skal du også kigge bagved din ryg. Ligesom det er en god idé at rejse sig op og bevæge sig rundt, når du møder et af de tre steder med AR.

AR – augmented reality

Augmented reality er en teknologi, som kombinerer data fra den fysiske verden med virtuelle data fx ved brug af grafik og lyd. Du får altså et ekstra lag af information. Den ekstra information vil (typisk) ikke erstatte virkeligheden, men udvide den (på en eller flere måder). Du kender det måske fra Pokémon Go.

FAKTA OM KLIMAKRISE, KLIMATILPASNING OG NEPAL

Klimakrisen gør vores vejr ekstremt. Nogle lande får årelang tørke og vandmangel, hvilket resulterer i fejlslagen høst. Stormene bliver også heftigere, gletsjere smelter, og oversvømmelserne bliver stadig mere ødelæggende. Listen af konsekvenserne af klimakrisen er lang og kan opsummeres til, at vejret bliver stadig vildere, vådere og varmere.

Klimakrisen driver millioner af mennesker på flugt. Det går hårdest ud over verdens fattigste. De mister familie, hjem og levebrød og står tilbage endnu fattigere.

I Røde Kors og Red Barnet hjælper vi verdens fattigste med at tilpasse sig klimaet. Vi introducerer bl.a. klimaresistente afgrøder, hjælper med at bygge mere sikre boliger, fx bygget på pæle, og opfører varslingsystemer, så folk kan søge i sikkerhed, inden katastrofen sker.

Nepal er ofte ramt af jordskælv, oversvømmelser og jordskred. Klimakrisen forstærker de to sidstnævnte. Oversvømmelserne bliver simpelthen voldsommere. På sigt lurer endnu større katastrofer, da sneen og isen smelter hurtigere i Himalaya-bjergene. Smeltevandet suser enten direkte ud i floder eller danner nye gletsjersøer. Her kan samle sig utrolige mængder vand, som kun er holdt sammen af en porøs kant. Når den pludselig brister, fosser vandet ned i dalen, og det kan koste mange liv.

INTRODUKTION – KLIMAKRISE OG NEPAL

Fag: Geografi og samfundsfag.

Tidsforbrug: A-C: 15 min. D-E: 20-25 min.

Materialer: A3-papir, elefantsnot/tape, arbejdsark 1 og smartboard.

Mål: At skubbe til og aktivere elevernes forforståelse af temaet 'klimakrise'.

Beskrivelse: Gennem brainstorm, research og fælles klassesamtale bliver eleverne klædt på til 'Climate Action Himalaya'.

SÅDAN GØR DU

A) BRAINSTORM: Forklar eleverne, at I nu skal arbejde med et forløb om 'klimakrisen' med udgangspunkt i landet Nepal.

- Del eleverne ud i små grupper og hæng et stykke A3-papir op på væggen. Hver gruppe får et stykke papir.
- Hver gruppe stiller sig et par meter fra hvert A3-papir. Fortæl, at de nu har tre-fem min. til følgende øvelse:
- På dit signal løber det første medlem af gruppen op til arket og skriver det første stikord om klimakrisen, eleven kan komme i tanker om.
- Eleven løber tilbage, stiller sig bagerst i rækken, og det næste medlem løber frem til A3-arket og skriver næste tanke ned.
- Kør et par runder, indtil tiden er gået, eller alle grupper er løbet tør for yderligere ting at tilføje.

- Saml afslutningsvist op fælles i klassen, hvor I gennemgår gruppernes svar.

B) NEPAL: Saml klassen, og undersøg dernæst, hvor Nepal er placeret sammenlignet med Danmark. Vis landet på et kort eller fx Google Maps. Hvor i verden er vi? Hvad ved I umiddelbart om landet? Hvad kender I til Nepal og Himalaya?

C) KLIMAKRISE: Genopfrisk, hvad klimakrisen drejer sig om. Brug elevernes input fra brainstormøvelsen og se dernæst en faktuel YouTube-video, som du finder på sitet 'Faktalink' (3.07 min). [faktalink.dk/titelliste/klimaforandringer](https://www.faktalink.dk/titelliste/klimaforandringer)

D) LYN-RESEARCH: Eleverne laver en 'fact file' i makkerpar: De skal finde facts om:

- Klimaforandringer
- Klimaforskning
- Nepal

De må gerne svare i korte sætninger, stikord, tal og finde billeder. Eleverne kan evt. støtte sig til arbejdsark 1. Fortæl, at de kun har 20 min., så tiden skal bruges effektivt. Fortæl også, at de skal være kildekritiske – tænke over, hvem der er afsender på informationen. Anbefal fx

- globalis.dk/land/nepal
- [faktalink.dk/titelliste/klimaforandringer](https://www.faktalink.dk/titelliste/klimaforandringer)

E) OPSAMLING: Saml klassen i plenum og bed eleverne om at komme ud på gulvet. Sammen med deres makker, skal de nu finde et andet makkerpar, hvor de deler deres facts og svar. Hver gang du siger 'stop', finder makkerparret et andet makkerpar at tale med. Kør to-tre runder og slut af i fællesskab, hvor du samler op på elevernes svar og refleksioner.

LÆRINGSOPLEVELSEN: CLIMATE ACTION HIMALAYA

Fag: Geografi, biologi, sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab samt samfundsfag.

Tid: A) 15 min. B) 30 min. C) 20 min.

Materialer: Smartboard, telefoner, evt. høretelefoner samt arbejdsark 2, 3 og 4.

Mål:

- At opnå viden om, hvordan mennesker i fattige lande som Nepal kan beskytte sig i forhold til klimakrisen.
- At opnå viden om sammenhængen mellem klimakrisen, lokale vejrphenomener og levevilkår.
- At opnå viden om, hvordan landbrug i Himalaya-regionen påvirkes af klimaudfordringen og vurdere, hvordan fremtidens landbrug kan se ud.
- At kunne vurdere mulige løsningsforslag til, hvordan menneskers leveforhold kan værnes om i Himalaya-regionen.

Beskrivelse: Du tilgår læringsoplevelsen her: climateaction.today. Læs evt. mere om oplevelsen på de indledende sider i denne lærervejledning.

SÅDAN GØR DU

A) INDEN: Forklar eleverne, at de i 'Climate Action Himalaya' er sendt til Nepal som klimaforskere. Det bliver deres opgave at finde løsninger på klimakrisen i Nepal.

- Bed eleverne om at finde deres mobiltelefoner til opgaven.
- Inddel eleverne i makkerpar.
- Udlever arbejdsark 2. Det støtter eleverne gennem kapitlerne og processerne.
- Fortæl eleverne, at de skal skrive fordele og ulemper ned i stikordsformat i arket.
- Gennemgå fokusordene til introkapitlet og gør opmærksom på, at inden hvert kapitel stopper I sammen. Her gennemgår I fokusordene for det næste kapitel.

B) UNDER: Se introen sammen på et smartboard. Fra dit smartboard kan du 'spille' med eller navigere i kapitlerne. Gør opmærksom på, at der er mange markeringer i spillet, og at eleverne skal huske at trykke på dem alle.

- Hjælp eleverne med at finde sitet.
- Bed eleverne om undervejs at notere fordele og ulemper ved løsningsforslag på arbejdsark 2.
- Stop op efter hvert kapitel og sæt spillet på 'pause'. Spørg ind til, hvad eleverne indtil videre har bidt mærke i.
- Lav en fælles reflekterende opsamling, inden I går videre til næste kapitel.
- Fortsæt indtil spillet afsluttes.

Kapitel	Fokusord
Intro	<ul style="list-style-type: none"> • Gletsjer • Klimaforsker • Monsun • Højdesyge
Kapitel 1: Sherpa-dalen	<ul style="list-style-type: none"> • Monsunregn • Jordskred
Kapitel 2: Dongang	<ul style="list-style-type: none"> • Gabion-kasser • Kathkuni-huse <p>*Obs: Eleverne får forklaret ordene i kapitlet.</p>
Kapitel 3: Beding	<ul style="list-style-type: none"> • Co2 og global opvarmning • Buddhisme, 'Det næste liv' og lama
Kapitel 4: Na	<ul style="list-style-type: none"> • Is-stupa
Kapitel 5: Tsho Rolpa	<ul style="list-style-type: none"> • Moræne • Dæmning

C) EFTER: I er nu færdige med selve læringsoplevelsen. Lad eleverne diskutere, hvilke(t) valg de vil træffe – og hvorfor. Her kan deres noter fra arbejdsarket bruges til at diskutere ud fra.

- Find nu ni punkter i klasselokalet 'De ni verdenshjørner', der symboliserer hvert valg. Lad eleverne fordele sig i klasselokalet, så de placerer sig ved det valg, de synes bedst om. Lad eleverne argumentere for deres valg. Udfordr gerne elevernes svar ved at liste eventuelle ulemper op. Du kan bruge arbejdsark 3 til at støtte dig op ad.
- Giv eleverne mulighed for at skifte plads, hvis de bliver overbevist af andres argumenter og føler behov for at tage et nyt valg.
- Udlever arbejdsark 4. Her er alle mulighederne listet op, og eleverne skal nu vurdere dem i en prioriteret rækkefølge. Tallet 1 ud fra det vigtigste valg, 2 for det næst vigtigste osv.
- Rund øvelsen af i fællesskab og tal mulighederne igennem. Reflekter sammen over:
 1. Hvad har jeg lært?
 2. Hvad er jeg blevet skarpere på?
 3. Hvad undrer jeg mig over?

PROJEKTARBEJDE – RESEARCH OG KILDEKRITIK

Fag: Tværfaglig – dansk, geografi, biologi, sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab samt samfundsfag

Tid: 90 min.

Materialer: Computere, adgang til et digitalt værktøj fx Word og arbejdsark 5.

Mål:

- At kunne diskutere sammenhængen mellem klimakrise, lokale vejrphenomener og levevilkår.
- At kunne formidle viden om naturfaglige forhold på en kildekritisk måde.
- At kunne finde og vurdere relevante kilder.

Beskrivelse: Eleverne træner deres kompetencer ift. projektopgaven samt prøven i kulturfagene. Der er sat 60 min. af til øvelsen om at finde kilder. Du kan skrue op for tidsforbruget, hvis det er muligt.

SÅDAN GØR DU

- Del eleverne ud i mindre grupper på cirka tre.
- Bed grupperne om at vælge en af disse problemstillinger, som de skal sætte sig ind i:
 1. Hvad er klimakrisen? Og hvem har ansvaret for at fikse klimaet?
 2. Hvordan ser fremtidens landbrug ud i Nepal og i Danmark?
 3. Hvordan bygger vi vores boliger smartest, når klimaet forandrer sig – i Nepal og Danmark?
 4. Hvor i Danmark og Nepal kan vi ikke bo i 2050? Og hvorfor?
 5. Hvorfor rammer klimakrisen de fattigste – både mennesker og lande – hårdest?
- Giv grupperne 45-60 min. til at undersøge problemstillingen og finde tre til fem kilder. De skal desuden finde et af FN's Verdensmål, som er relevant for deres problemstilling. Understreg vigtigheden af kildekritik, og hvad den enkelte kilde kan give os svar på. Opfordr også eleverne til at inddrage viden og perspektiver fra 'Climate Action Himalaya'.
- Bed grupperne om at arbejde i et fælles dokument, hvor de noterer sig mulige svar og perspektiver, som de kan pitche for klassen, når I samles igen. Mind gerne eleverne om, at deres pitch ikke behøver at 'sidde lige i skabet', og at de måske ikke når at blive helt færdige. Det er derimod processen, der er fokus på samt mulige svarmuligheder og perspektiver efter 'Climate Action Nepal'.
- Udlever arbejdsark 5, som eleverne kan støtte sig op ad.
- Gruppen deler deres indsamlede viden og overvejelser med resten af klassen, som giver hver enkelt gruppe feedback:
 1. Hvad fungerede godt?
 2. Hvad fik vi svar på?
 3. Hvordan var gruppens valg af kilder?
 4. Hvad kunne gruppen arbejde videre med?
 5. Dette kunne I overveje at gøre fremadrettet.

- Grupperne skal nu arbejde videre med deres problemstillinger i form af at udarbejde et kreativt produkt. Se næste side 'Produkt – den store kreatime'.

PRODUKT – DEN STORE KREA-TIME

Fag: Tværfaglig – dansk, geografi, biologi, sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab samt samfundsfag

Tid: 90 min.

Materialer: Arbejdsark 6. Vær opmærksom på, at opgaven lægger op til mange forskellige kreative øvelser. Overvej, hvad du har mulighed for på netop din skole.

Mål:

- At kunne kommunikere om naturfag ved brug af egnede medier.
- At kunne udarbejde og inddrage et kreativt produkt og fremstillingsform i arbejdet med formidlingen af en tværfaglig problemstilling.

Beskrivelse: Til projektopgaven og prøverne i kulturfagene skal eleverne lære at udvikle et kreativt produkt, der understøtter deres indsamlede viden og pointer. I følgende opgave øver eleverne sig på dette. Du giver hver gruppe en-to kreative benspænd, som de skal forsøge at udvikle på kort tid (60 min.). Benspændene skal kobles på en endelig kort fremlæggelse med udgangspunkt i gruppernes valgte problemstillinger (se foregående opgave).

SÅDAN GØR DU

- Reflekter i en fælles klassesamtale over, hvad et kreativt produkt kan være. I hvilke sammenhænge skal de bruges (fx projektopgaven) og hvorfor?
- Fortsæt projektforløbet og giv eleverne et-to af benspændene i arbejdsark 6. Klip evt. benspændene ud, og lad grupperne trække lod.
NB: Vær obs på, at eleverne skal kunne overskue benspændene.
- Giv grupperne ca. 60 min. til at udvikle et produkt til deres endelige fremlæggelse for klassen. Mind dem om, at det er 'med vilje', at de ikke får specielt meget tid, og at det endelige slutprodukt ikke behøver at være perfekt.

- Saml klassen, når tiden er gået. Hver gruppe får nu ca. fem min. til at præsentere deres viden (problemstilling) samt deres produkt.
- Afslut med en klassesamtale:
 1. Hvad er vi i dette forløb blevet skarpere på?
 2. Hvordan har det været at arbejde med forløbet?
 3. Hvad ved jeg nu mere om mht. klimakrisen sammenlignet med tidligere?
 4. Hvad kunne vi bruge øvelserne til?

**ARBEJDSARK 1:
RESEARCH**

	Eksempel:	Din research: Facts og svar
Videns- og faktaspørgsmål	<p><i>Hvad er klimakrisen?</i></p> <p><i>Hvad er en klimaforsker – hvad laver en klimaforsker?</i></p> <p><i>Hvor rammer klimakrisen hårdest?</i></p> <p><i>Hvor ligger Nepal?</i></p> <p><i>Hvilket slags land er Nepal?</i></p> <p><i>Hvem gør noget ved klimakrisen?</i></p>	
Forklarings- og forståelsesspørgsmål	<p><i>Hvorfor oplever vi klimakrisen?</i></p> <p><i>Hvordan opstår klimakrisen?</i></p> <p><i>Hvilke konsekvenser har klimakrisen?</i></p> <p><i>Hvordan tror du, at klimakrisen rammer hhv. Danmark og Nepal?</i></p>	

**ARBEJDSARK 2:
CLIMATE ACTION HIMALAYA**

	Hvad skal du holde øje med?	Hvilke informationer får du?
Intro 1. Klimakrisen 2. Klimaforsker 3. Afrejse	Hvad er Nepal og Himalaya for et område? Hvordan påvirker klimakrisen Nepal? Hvad er en klimaforsker? Hvad er din mission? Hvordan kommer du frem? Hvordan ser derud? Hvem er sherpa-folket?	
Kapitel 1: Sherpa-dalen	Hvorfor og hvordan opstår jordskred? Hvilke konsekvenser har jordskred for lokalbefolkningen? Stiger antallet af jordskred?	
Kapitel 2: Dongang	Hvad kan man gøre, for at sherpaerne ikke bliver oversvømmet? Hvad bliver vandet brugt til?	
	Gabion-kasser: • Fordele? • Ulemper? Kathkuni-huse: • Fordele? • Ulemper?	

<p>Kapitel 3: Beding</p>	<p>Hvad betyder træer for at undgå katastrofer?</p> <p>Hvad kan man gøre for at sikre nok mad?</p>	
	<p>Plante træer i dalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fordele? • Ulemper? <p>Bygge flere drivhuse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fordele? • Ulemper? <p>Undervise unge i klimakrisen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fordele? • Ulemper? 	
<p>Kapitel 4: Na</p>	<p>Hvordan påvirker klimakrisen kartoffelhøsten?</p> <p>Bygge is-stupaer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fordele? • Ulemper? <p>Installere nyt alamsystem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fordele? • Ulemper? 	
<p>Kapitel 5: Tsho Rolpa</p>	<p>Hvorfor er søen farlig? Hvad kan man gøre for at undgå, at vandet bryder ud?</p> <p>Tømme Tsho Rolpa-gletsjersøen for vand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fordele? • Ulemper? 	

Afslutning: Hvad vælger du?	Hvad vælger du og hvorfor? A. Byg flere Gabion-kasser B. Byg mere sikre huse C. Plant træer i dalen D. Byg flere drivhuse E. Undervis i klimakrisen F. Byg isstupaer G. Installer nyt alamsystem H. Tøm søen for vand I. Flyt sherpaerne væk	

ARBEJDSARK 3: SVARARK TIL 'CLIMATE ACTION HIMALAYA'

A. Byg flere gabion-kasser

Fordel:

Kasserne er miljøvenlige, nemme at bygge og stærke nok til at forhindre mindre oversvømmelser.

Ulemper:

- Kasserne skal vedligeholdes, så trådnettet ikke går i stykker.
- Ved større oversvømmelser vil der trænge vand gennem boksene, men i langt mindre omfang end hvis boksene ikke var der, og vandet mister også sin fart.

B. Byg mere sikre huse

Fordele:

- Kathkuni-huset hænger sammen som legoklodser og er bygget skråt ind over hinanden. Det gør huset stabilt ved oversvømmelser eller jordskred.
- Beboerne kan søge i sikkerhed på den tørre øverste etage.

Ulemper:

- Kathkuni-huset er mere besværligt og dyrere at bygge end et hus i beton.
- Man skal bruge meget træ til at bygge huset, og Nepal lider i forvejen under skovhugst.

C. Plant træer i dalen

Fordel: Trærødder kan være med til at forhindre jordskred, da rødderne holder på den løse jord og gør bjergskråninger mere faste.

Ulemper:

- Trærødder kan dog ikke bremse et meget stort jordskred.
- På meget stejle skråninger vil trærødder ikke have stor effekt ved jordskred.

D. Byg flere drivhuse

Fordele:

- Planter, der ikke kan vokse i kulde, kan gro i drivhuse. Det giver mulighed for at dyrke nye planter og grøntsager.

Ulemper:

- Det kræver mange ressourcer at have en større mængde planter i drivhuse, fx i en skala, hvor grøntsagerne skal sælges.

E. Undervis i klimakrisen

Fordele:

- Større bevidsthed om de lokale konsekvenser og motivation til at opsøge viden om, hvilke tilpasninger der er bedst i området.
- Lære at skelne mellem forurening og klimakrisen.

Ulemper:

- Underviserne på munkeskolen skal overbevises om, at deres elever skal lære om klimakrisen.
- Lærerne mangler undervisningsmaterialer og særlig uddannelse.

F. Byg is-stupaer

Fordel: I Himalaya mangler lokale ofte vand i høstsæsonen. Om foråret smelter isen fra is-stupaen gradvist og giver vand til de lokale og deres marker.

Ulempe: En is-stupa kan kun bygges i mindst 4000 meters højde, da temperaturen skal være lav nok til, at is-stupaen kan holde sig frossen indtil foråret.

G. Installer nyt alarmsystem

Fordel: Et alarmsystem, der virker, vil gøre det nemmere at advare beboerne i dalen i tilfælde af oversvømmelse fra søen.

Ulemper:

- Sherpaerne bor spredt, og det kræver mange sirener, hvis alle skal kunne høre alarmen.
- Systemet skal også vedligeholdes.

H. Tøm søen for vand

Fordel: Der er flere tusinde gletsjersøer i Nepal, og risikoen for udbrud fra søerne stiger i takt med det varmere klima. Derfor kan det være en fordel at tømme Tsho Rolpa-søen helt for vand.

Ulempe: I 2000 sænkede man vandniveauet, men det var et stort arbejde, og det vil være meget dyrt og krævende at tømme søen fuldstændigt.

I. Flyt sherpaerne væk

Fordel: De bor et sted, hvor klimakrisen ikke påvirker deres liv så negativt og med mindre risiko for naturkatastrofer.

Ulemper:

- Det kan være svært at overbevise mennesker om at flytte fra det område, de har boet i generationer.
- Det kræver meget planlægning og bliver dyrt at flytte tusindvis af mennesker. De skal have nye hjem og udsigt til at kunne leve og tjene penge.

ARBEJDSARK 4: HVAD VÆLGER DU?

Du skal nu vurdere løsningsforslagene i en prioriteret rækkefølge. Tallet 1 ud fra det vigtigste valg, 2 for det næst-vigtigste osv.

- A. Byg flere Gabion-kasser
- B. Byg mere sikre huse
- C. Plant træer i dalen
- D. Byg flere drivhuse
- E. Undervis i klimakrisen
- F. Byg is-stupaer
- G. Installer nyt alamsystem
- H. Tøm søen for vand
- I. Flyt sherpaerne væk

ARBEJDSARK 5: ARBEJD MED EN PROBLEMSTILLING

Udforsk en af følgende problemstillinger sammen med din gruppe:

- Hvad er klimakrisen? Og hvem har ansvaret for at fikse klimaet?
- Hvordan ser fremtidens landbrug ud i Nepal og i Danmark?
- Hvordan bygger vi vores boliger smartest, når klimaet forandrer sig – i Nepal og Danmark?
- Hvor i Danmark og Nepal kan vi ikke bo i 2050? Og hvorfor?
- Hvorfor rammer klimakrisen de fattigste – både mennesker og lande – hårdest?

1. Diskuter i gruppen, hvad I allerede har med af viden fra 'Climate Action Himalaya'.
2. Gå på jagt efter 3-5 kilder, som kan bruges til at belyse jeres problemstilling. Husk at være kildekritiske og overvej, hvad netop denne kilde kan give os svar på.
3. Find også et af FN's Verdensmål, som er relevant for jeres problemstilling.
4. Saml jeres kilder og foreløbige svar i et fællesdokument, som alle i gruppen har adgang til.
5. Forbered et pitch på to-tre min., hvor I deler jeres svar med klassen.

**ARBEJDSARK 6:
KREATIVE BENSPEJND**

NB: Klip det ud, hvis I skal trække lod.

Rollespil	Lyddesign (fx spændingsmusik til fremlæggelsen)	Digte (a la poetry slam)	Musik
Skilte	Historiefortælling	Interaktiv fremlæggelse (inddrage publikum)	Inddrage noget du har klippet, malet, klistret, bygget
Collage	Brochure	Skyggeteater	Debatpanel ligesom i 'Debatten'
Podcast	Udstilling vha. billeder og facts	Pixton (lav egen tegneserie på Skoletube)	Kortfilm
'Sara & monopolet'	Fotomontage	Stopmotion	Grafisk facilitering (gennem tegninger)
Quiz (Kahoot)	Indspille en sang/rap	Mini-dokumentar	Mood board